Тыднёвік Магілёўскі

№ 23 (23)
10.10.97.

НЕ ПАКІДАЕ ТРЫВОГА. ЗАСТАЕЦЦА НАДЗЕЯ

Відаць да таго часу, пакуль газэта патрапіць у шапікі (а радзей гэтыя пішуцца ў аўторак), Павел Шарамет будзе на свабодзе. І 70-ці сутачнае кадэбэшнае катаванне журналіста пяройдзе ў новую стадыю — у судовы пераслед.

Ці можна такую перамену ў лёсе Паўла Шарамета лічыць перамогай? Лепш бы за ўсё спытаць пра гэта ў самога журналіста і ягонай сям'і. Але за мінулыя два месяцы сітуацыя выйшла за межы толькі асабістага лёсу некалькіх чалавек і сталася адной з самых вядомых за апошні час палітыка-грамадскіх падзей. Ізаляваны ў турме, Павел Шарамет міжволі выступіў (чым будзе зьдзіўлены, калі даведаецца) экзаменатарам і выпрабавальнікам настрояў, якасьцяў і правоў, якія выявіліся на абодвух баках канфлікта праз паводзіны ўладаў і грамадстваў Беларусі і Расеі.

Журналіст сваім зняволеннем яшчэ раз зьвярнуў нашу ўвагу (і ўвагу ўсяго свету) на тое, які ж гэта "саюз" заключаны паміж дзьвюма "братнімі" краінамі. Праверыў на трываласць характар Барыса Ельцына, які часам дзеля яго дэманстрацыі зьдольны, як бачым, ўздымацца над "палітычнай мэтазгоднасцю". Замераў узровень грамадскай свядомасці землякоў, які аказаўся, на жаль, невысокім. Выявіў адсутнасць салідарнасці ў беларускім прафесыйным цэху (акрамя як сярод тых, хто аб'яднаны ў Беларускую асацыяцыю журналістаў). Прадэманстраваў сапраўдную (а не фармальную) — нібыта існуючую ў нас працэсуальную і прававую самастойнасць следства і пракуратуры. Мы наглядна ўбачылі тое, што самі па сабе яны не вырашаюць анічога, толькі выконваюць каманды Лукашэнкі, які ўсё ж-такі вымушаны быў стрымаць слова, дадзенае расейскаму прэзыдэнту.

І нарэшце паказаў усяму свету, а найперш нам самім нашага кіраўніка ва ўсіх праявах ягонага характару і сутнасці, якія, калі гаварыць шчыра, вельмі небяспечныя для грамадства, бо належаць чалавеку, які валодае практычна неабмежаванай уладай.

... Усё, што праявілася падчас гэтага скандалу, які для нечага спатрэбіўся беларускаму боку — сур'ёзная падстава для роздуму.

Аднак здаецца, што і нашае грамадства задаволіцца шараметаўскай "свабодай", і расейскае кіраўніцтва не стане развіваць свой поспех у сувязі з атрыманай перамогай на "саюзна-беларускім полі" барацьбы за правы чалавека.

Толькі і спадзеву, што на Еўропу, якая нарэшце недвухсэнсоўна абвесціла Лукашэнку персонай нон-грата для палітыка-эканамічных кантактаў. Але ж у гэтым сэнсе, на жаль, для нас з вамі —для ўсяго беларускага народу — дрэнна ўсё. І міжнародная ізаляцыя рэжыму, і любыя дачыненні з ім іншых краінаў. Для нас з вамі выратаванне адно: мы самі. Незалежнасць, дэмакратыя і дабрабыт на беларускую зямлю прыйдуць ніяк не раней, чым нашае грамадства сфармулюе і абвесціць свядомую і асэнсаваную ў іх патрэбу.

Што ж тычыцца сённяшняга погляду на шараметаўскія пакуты, — для ТМ відавочна наступнае. Яны застануцца ў гісторыі як час бессаромнай хлусні і цынізму беларускай улады. Як час беларускай грамадскай пасіўнасці. Як час адкрытага наступу на свабоду слова "саюзных" антыдэмакратычных сілаў: расейскай чырвона-карычневай апазыцыі і салідарнага з ёю афіцыйнага Менску... Было трывожна, бо іншым часам здавалася, што беларускі бок пойдзе на ўсё — абы не дапусціць "урону" лукашэнкаўскаму іміджу непахіснага і беспамылковага палітыка. (Як быццам гэтага не робіць найлепш за ўсіх ён сам са сваім атачэннем). Трывога, між іншым, не прайшла: прайграваць, а гэта значыць быць сумленнымі, яны проста не ўмеюць.

Але чамусьці не пакідае нас і спадзеў на лепшае. Усё ж атрымана перамога.

РЭДАКЦЫЯ.

САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАЕ СТАНОВІШЧА: АКЦЫІ ПРАТЭСТУ

Гэта ўжо не крызыс — гэта апошні ўздых

Так можна акрэсліць жыццяздольнасць нашай эканомікі на сёння. Менавіта гэты лейтматыў суправаджаў прэсавую канферэнцыю, якую 5-га кастрычніка правялі ў Магілёве сябры Ценявога Кабінету Беларускага Народнага Фронту, намеснік старшыні БНФ сп. Сяргей Папкоў, член Сойму БНФ сп. Анатоль Станкевіч і прэс-сакратар Фронту сп. Вячаслаў Сіўчык.

Асноўная частка канферэнцыі была прысвечана аналізу працэсаў у эканоміцы, якія адбываюцца ў краіне, грунтоўнай ацэнцы палітыкі ўраду ў гэтай сферы і прапановам ценявога ўраду — якімі шляхамі можна палепшыць катастрафічнае эканамічнае становішча Беларусі.

Вельмі цікавыя лічбы давёў да прысутных сп. А.Станкевіч. Аказваецца, у цяперашніх умовах, калі асноўныя прадукты харчавання каштуюць (пры пераліку у даляры) стольκі ж, колькі яны каштавалі яшчэ ў 1990-м годзе, работнікі прамысловай сферы атрымліваюць у нас 60 рублёў супраць 160-ці ў тым жа 1990-м. А сярод усіх прадуктаў, кошт якіх узрос, самым танным застаецца... канешне ж, гарэлка. Расце і без таго вялікая запазычанасць унутры дзяржавы — як крэдыторская, так і дэбіторская, дынаміка павялічэння апошняй ў бягучым годзе — 12,5 трл. рублёў у месяц супраць 8-мі трл. рублёў у прошлым годзе. Такі паказчык, як сальда гандлёвага балансу — адмоўнае, і за 8 месяцаў г.г. складае больш за 1 мільярд рублёў!

Карацей кажучы, усе пазыцыі ў эканоміцы спазналі пры сённяшнім рэжыме поўны крах. Найбольш пацярпелі ў грашовым плане за тры гады кіравання Лукашэнкі прадстаўнікі "інтэлігенцкіх" прафесыяў, а найменш — пенсіянеры. Цікава, наколькі пагадзяцца нашыя бабулі ды дзядулі з такой высновай кампетэнтных эканамістаў? Наогул, мяркуючы па ўсіх асноўных эканамічных паказчыках, па рэсурсах краіны, за тры апошнія гады іхні стан (а з ім адпаведна і ўзровень нашага жыцця) пагоршыўся ў 2 разы. І працягвае пагаршацца далей, як зазначылі выступоўцы , абсалютна незалежна ад захадаў улады, накіраваных на... а вось тут я мушу зрабіць невялікую паўзу.

На працягу ўсёй прэс-канферэнцыі дакладчыкі аналізавалі шмат варыянтаў. І не толькі прапаноўвалі свае рэцэпты выхаду з эканамічнага тупіка дзеля выжывання нацыі, але і рабілі адказныя крокі *за ўладу*, як бы ставячы сябе на яе месца. І вось тут якраз і праявілася, на мой погляд, уся іх высокая грамадзянская і прафесыйная годнасць, адпаведнасць "займаемым пасадам". Бо абмяркоўваліся самыя неверагодныя варыянты, пралічваліся такія павароты ў паводзінах прэзыдэнта і ўраду, пра якія можна сказаць толькі: фантастыка! Напрыклад, такі варыянт: рэжым пайшоў на... правядзенне эканамічных рэформаў. Атрымаў пад гэта, як і мае быць, грошы ад міжнароднага валютнага фонду. У такім развіцці падзеяў, на думку спадара Станкевіча, ня будзе нічога дзіўнага, бо гэта перш за ўсё — адзіны цывілізаваны спосаб выратавання рэжыму. Праўда, пытанняў рознага кшталту пасля гэтага сцвярджання ўзнікла яшчэ больш. У сваёй справаздачы я не буду іх закранаць, бо гэта сталася б відавочным адыходам ад тэмы. Зазначу адно: наколькі цяперашні рэжым, што б ён сабе ні рабіў, *анічога не мае на ўвазе Беларусь*, настолькі сябры ценявога ўраду БНФ дбаюць выключна пра нашых грамадзянаў, нашае жыццё і нашую будучыню.

Шмат цікавага і карыснага распавялі ўдзельнікі прэс-канферэнцыі і пра "рынак" увогуле: што ён такое і для тых крытэрыі, па якіх трэба вызначаць яго працаздольнасць. Высновы мусяць гучаць наступным чынам: *рынак там, дзе плацяць грошы*. Калі за нашыя тавары, пастаўляемыя ў Расею ці яшчэ куды, нам не плацяць, то рынку там для нас няма. Не трэба пераводзіць у палітычны кантэкст многія далёкія ад яго рэчы — і шмат што пачнеш разумець намнога лепш, чым раней. Калі выходзіць з рэальнасці, а не міфаў, то лепшы для нас рынак — Швейцарыя ці, напрыклад, Ірландыя, бо эканамічны паказчык пад назвай пакупніцкая здольнасць насельніцтва ў гэтых краінах у сотні (!) разоў вышэй, чым ва ўсіх дзяржавах былой савецкай імперыі.

Закранулі эканамісты і тэму нацыянальнай валюты — якой у нас на сёмым годзе фармальнай незалежнасці так і няма. Насамрэч яна ў дзяржаве ёсць: амерыканскі даляр, бо ён выконвае ў Беларусі ўсе асноўныя функцыі валюты, у тым ліку цэнтральную — рэальны сродак плацяжу.

У скароце рэцэпт выратавання эканомікі, а з ёй і дзяржавы, такі: тэрміновы ўвод сапраўднай беларускай валюты ўпучна з правядзеннем грашовай рэформы, змена прамысловай палітыкі (нельга адпачатку падтрымліваць ніякую вытворчую галіну); свабодныя цэны на ўсё; свабода знешняга гандлю; прывядзенне грамадзянскага кодэксу ў адпаведнасць з заходнімі стандартамі — людзі павінны самі ствараць працоўныя месцы; рэфармаванне спосабаў збору падаткаў... Адну тэзу пры гэтым выступоўцы падкрэслілі асобна: ніякі ўрад ужо не здолее змяніць сітуацыю ў эканоміцы да лепшага без крэдытаў Захаду. І яшчэ: з 1990 года ўлады краіны не рэфармуюць эканоміку, а наадварот — прымушаюць нас "праедаць" абаротныя сродкі. Стратэгія гэта падыйшла да свайго канца, *бо проста скончацца ўсе рэсурсы*. Значная іх частка скончыцца, прынамсі, ужо на пачатку наступнага года.

У гэтым месцы дыскусіі дайшла чарга і да "чыстай палітыкі". Вядома, што пакуль ніводнага разу гэты рэжым не праявіў волі, ведаў і зацікаўлення хоць да якога б ні было рэфармавання гаспадарчых адносінаў — ні на вёсцы, ні ў прамысловасці. І калі рэсурсы дзяржавы будуць вычарпаны, а ўлада ўсё роўна не захоча глядзець праўдзе ў вочы — што яна будзе рабіць?

Можа, нейкі адказ на гэта дае нядаўні побыт у Менску старшыні праўлення расейскага "Анэксімбанку" сп. Патаніна? Ён, як вядома, прапанаваў акцыянаваць некаторыя (а потым — усе?) беларускія прадпрыемствы сістэмы Белгаз, іншыя вытворчасці, у тым ліку магілёўскае "Хімвалакно". Цікавая акалічнасць заключаецца ў тым, што нават пры ўсёй сваёй харызме беларускі прэзыдэнт —не самастойная фігура. Тыя сілы, якія ад самага пачатку сталі за Лукашэнкам, нікол не дадуць яму правесці ніякіх рэформаў. Менавіта Расея зацікаўлена ў тым, каб на нас глядзелі як на пудзіла для Еўропы. У гэтай сітуацыі мы ўсе — закладнікі маскоўскай палітыцы Лукашэнкі. Як верна і тое, што абодвы бакі расейскай палітычнай сцэны —левая камуністычная апазыцыя і правы алігархічны капітал — не бачаць нас незалежнай нацыяй і краінай, у такім абліччы мы ім не патрэбныя. Выгоды, якія маюць расейцы ад практычна бясплатнага транзыту па нашай тэрыторыі энэрганосьбітаў — надта вядомыя, каб падрабязна іх тут разглядаць. Але лічба 2 млн. даляраў (можа, і больш) — прагучала.

У краіне хаваецца інфармацыя пра міграцыю насельніцтва (адток працоўнай сілы). Хоць у агульных рысах вядома, што шмат хто ў апошнія гады з'ехаў з Беларусі, асабліва гэта тычыцца бізнэсоўцаў, прафесыяналаў, як цяпер гаворыцца — "мазгоў" нацыі. Але многа з'язджае ў пошуках лепшай долі і "звычайных" грамадзян — прадстаўнікоў працоўнага класу, напрыклад, — кіроўцаў грамадскага транспарту.

Між тым, наш бюджэт адразу пазбавіцца 40% фінансаў у выпадку сталага пераходу Лукашэнкі на расейскае палітычнае поле (чытай — у выпадку яго ўдзелу ў выбарах на пасаду прэзыдэнта Расеі). Менавіта з прыцэлам на гэтыя выбары, лічаць сябры ценявога кабінету (каб папоўніць другі, *свой* бюджэт), былі зроблены поўныя крокі, як, напрыклад, продаж самалётаў Перу. Гэтыя грошы не вярнуліся ў Беларусь — іх ніхто не бачыў. (Па звестках ценявога ўраду —340 млн. $). Прыкладаў адмоўнага ўздзеяння на эканоміку з прычыны ігнаравання яе законаў Лукашэнкам і ягоным атачэннем шмат болей. І ўсё гэта робіцца дзеля дасягнення палітычных мэтаў, абсалютна далёкіх ад інтарэсаў беларускага народу.

Сярод сацыяльна-эканамічных лозунгаў Восені-97 не павінны згубіцца і галоўныя палітычныя: адстаўка Лукашэнкі і правядзенне новых выбараў пад жорсткім міжнародным кантролем, — заявіў напрыканцы сп. Сіўчык. Калі згуртуюцца разам усе дэмакратычныя сілы, то гэтага можна будзе дасягнуць.

Віктар СУДНІК.

P.S. У Магілёве, 10-га кастрычніка, а 17-й гадзіне, ля гасцініцы "Днепр" у рамках восеньскіх акцыяў пратэсту будзе выстаўлены пікет. Пройдуць пікеты пад эканамічнымі лозунгамі і ў іншых раёнах вобласці. У гарвыканкам паступілі заявы на правядзенне акцыяў 24, 25 і 26 кастрычніка. Актывісты Народнага Фронту, БСДГ, АГП і Свабодных прафсаюзаў спадзяюцца на разуменне і падтрымку жыхароў горада і вобласці на шырокае і праўдзівае асвятленне мэтаў маючых адбыцца акцыяў у сродках масавай інфармацыі.

Кажуць: наша жыццё палепшылася...

Ёсць прымаўка: колькі не кажы «халва», у роце салодка не стане. Відаць Лукашэнка гэтага не ведае, бо кажа, што мы пачынаем жыць лепш. Асноўны аргумэнт такі: з верасня на 29 % павышаецца стаўка першага разраду і на 33 % мінімальная заработная плата.

Але ж мы ніякага паляпшэння не адчуваем. Чаму?

А як жа можна яго адчуць, калі:

— за час ад папярэдняга павышэння мінімалкі харчы і тавары, без якіх нам не пражыць, падаражэлі на 42 %. У бліжэйшы час чакаецца чарговае павышэнне цэнаў на мяса, хлеб, малако, іншыя прадукты. Каб «не ўзбуджаць народ», іх цану загадана падымаць па 2-3%;

— узрасла плата за жыллё. За стандартныя двух- і трохпакаёвыя кватэры прыйдзецца плаціць па 400 і 550 тыс. рублёў у месяц. Акрамя гэтага, хутка нам давядзецца непрыемна здзівіцца, на колькі падвысіцца плата за камунальныя паслугі;

— ня гледзячы на рост цэнаў, пенсіі з 1 верасня НЕ падвысіліся.

Чым глыбей мы будзем аналізаваць стан эканомікі пасля 3-х гадоў праўлення **Лукашэнкі,** тым больш мы будзем упэўнівацца, што словы пра паляпшэнне нашага жыцця — **ЧАРГОВАЯ ХЛУСЬНЯ** рэжыму:

— ужо 36% беларускіх сем'яў жывуць за рысай беднасці;

— знешняя запазычанасць Беларусі перавысіла 2 млрд. $;

— сярэдняя заработная плата, якая ў 1995-м годзе была каля 85 $, знізілася ў 1996-м годзе да 77 $, а зараз складае 68$.

Між тым, 7 год таму ў Беларусі былі найлепшыя стартавыя ўмовы для рэфармавання эканомікі ў параўнанні з суседнімі краінамі. Цяпер жа мы жывем значна горш. (Паглядзіце табліцу).

Людзі пачынаюць гадаць. **Чаму Лукашэнка так кепска кіруе Беларусcю:** ці з-за таго, что яму перашкаджаюць, ці **з-за таго, што ён неадукаваны дылетант?**

Што да першай прычыны, дык любому разумнаму чалавеку відавочна — ніхто Лукашэнку не перашкаджае. Што да другой прычыны — дык цалкам можа быць. Але мы жадаем адкрыць яшчэ адну таямніцу, — аказваецца, што чалавек, які «у адным пінжаку прыйшоў на прэзыдэнцкую пасаду», зараз адзін з самых багатых людзей Свету... Да гэтай пары ніхто не ведае, **куды знікаюць МІЛЬЯРДЫ $,** якія зарабляюцца на здачы ў арэнцу сотняў будынкаў, захопленых адміністрацыяй Лукашэнкі; на продажы былой савецкай зброі (напрыклад, Мігаў-29 і танкаў Т-72, якія былі прададзеныя ў Перу і Вугоршчыну за **250 мільёнаў $**); на кантрабандзе праз «празрыстыя» межы Беларусі (толькі адна махінацыя з фірмай «Торгэкспо» дала Лукашэнку больш **300 мільёнаў $**). Дарэчы, за намёк на гэта сядзіць Шарамет.

Што ж, адзін хоча прыйсці да ўлады, каб адрадзіць ды ўзбагаціць народ, а другі —каб гэты ж народ абабраць... Тры гады таму мы памыліліся. Зараз мусім цярпець.

Да абрання новага прэзыдэнта Беларусі застаецца 1 год і 9 месяцаў.

Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне».

Што можна купіць за сярэднюю зарплату

	Польшча	Літва	Беларусь
Мяса (кг)	45	40	14
Хлеб (боханы)	725	398	445
Бульба (кг)	1450	991	400
Малако (л)	483	398	273
Масла (кг)	99	46	25
Цукар (кг)	457	248	90
Яйкі (шт)	3782	2385	869
Гарэлка (л)	27	25	18
Бензін 95 (л)	505	515	160

За разуменнем — сумесныя дзеянні?

Ужо не першы дзень працоўнае беларускае грамадства моцна напалоханае. Гаворка ідзе аб новым «шэдэўры» нашага кіраўніцтва: Асноўных палажэннях праекта дэкрэта «Аб неадкладных мерах па ўмацаванню працоўнай і вытворчай дысцыпліны». Найбольш часта згадваемае людзьмі параўнанне — гэта сталінскія законы ў працоўнай сферы.

ТМ валодае меркаваннямі аб гэтым праекце афіцыйных прафсаюзаў (ФПБ) і дэмакратычных прафсаюзаў (БКДП). Знаёмім вас з некаторымі іхнімі заўвагамі і высновамі па згаданаму праекту дэкрэта.

Перш за ўсё ў ацэнцы гэтага праекту з боку абодвух прафсаюзаў адзначым поўнае супадзенне поглядаў у наступным месцы:

«Отстранение профсоюзов от разработки и участия в принятии правил трудового распорядка существенно снижает права наёмного работника. Это тем более недопустимо, если учесть, что **Основные положения декрета предусматривают возможность увольнения работника по инициативе нанимателя без предварительного согласования с соответствующим профсоюзом или его уведомления, что предусмотрено ст. 35 КЗоТ Республики Беларусь».** (Выдзеленае тут і далей — ТМ).

Далей па тэксту ФПБ:

«Как следует из анализа содержания указанного документа, разработчиками проигнорирован комплексный подход к укреплению трудовой и исполнительной дисциплины. Её состояние, по нашему мнению, определяется не только наличием жестких санкций в самом широком диапазоне, но и многими другими факторами, в том числе уровнем организации труда, материально-технического снабжения производства, оплаты труда и жилищно-бытовых условий работников, соблюдением нанимателем требований трудового законодательства, коллективно-договорных обязательств и т.д.

Санкции, и достаточно серьёзные, вплоть до увольнения работника, уже имеются в нашем законодательстве... Нельзя согласиться с рядом основных положений проекта декрета, объективно противоречащих конституционным правам и сьободам граждан, концепции демократического социального правового государства, закреплённой в Основном законе Беларуси... При этом не оговаривается обязанность нанимателя каким-либо образом привлечь профсоюзы к процедуре разработки и утверждения правил... Вызывает возражения и вводимая, согласно проекту, система штрафов, в том числе и за действия, непосредственно не связанные с трудовыми, служебными обязанностями.

Порождает недоумение и предлагаемая норма, согласно которой работник, уволенный за наруше-

ние дисциплины, не подлежит премированию по новому месту работы в течение 12-и месяцев со дня совершения проступка. Вводится таким образом система мер, какие ещё до 1917-го года определялись как «волчий билет». Всё это, безмерно усиливая власть нанимателя, может привести к ухудшению социально-правового статуса граждан в сфере трудовых отношений, к резкому снижению уровня социальной защищённости трудящихся. Опасения такого рода усугубляются ещё более, поскольку в Основных положениях не подчёркивается, что невыполнение или ненадлежащее выполнение работником трудовых обязанностей по причинам, от него не зависящим (в силу недостаточной квалификации или трудоспособности, отсутствия должных условий труда и т.п.), не может рассматриваться как нарушение трудовой дисциплины.

Ряд положений проекта сформулирован без учёта жизненных реалий, общепринятых юридических принципов».

Па тэксту БКДП:

«...Для общественного обсуждения предложен не сам проект декрета, а его Основные положения. В юридических документах, особенно если речь идёт о законе (а декреты президента у нас имеют силу законов), нет положений основных и второстепенных — каждое слово такого документа несет важную смысловую нагрузку со всеми вытекающими последствиями. Создаётся впечатление, что он народа что-то скрывают, пытаясь в очередной раз с помощью очень своеобразного плебисцита получить его одобрение.

... Можно констатировать — в предложенных на обсуждение основных положениях декрета полностью выхолощена роль профсоюза как защитника трудовых прав работников.

Противоречит нормам международного права и Конституции РБ предложенный п. 2.5, предусматривающий наказание за нарушение правил внутреннего распорядка в виде перевода на другую, нижеоплачиваемую работу на срок до шести месяцев... Статья 37 Конституции РБ также запрещает применять принудительный труд, кроме работы или службы, определяемой приговором суда или в соответствии с Законом о чрезвычайном и военном положении... Исходя из смысла ст. 2.5 руководителю предприятия предоставлено право за нарушение правил внутреннего трудового распорядка понижать работнику разряд. На каком основании? Квалификационный разряд работнику присваивает квалификационная комиссия».

Супадзенні ў меркаваннях аб праекце дэкрэту, як бачым, ёсць. Такога ж ўзаемаразумення б дзяржаўным і свабодным прафсаюзам і ў дзеяннях. У рэшце рэшт, справа ў іх сапраўды адна: абарона працоўных.

Поможем затянуть на себе супонь

Сегодня речь у нас идёт о жизнеспособности самого государства. Для многих очевиден процесс физического и нравственного вырождения народа. Совершенно ясно и то, что ***нерыночная*** экономика почти привела нас в тупик. Вероятно, этим вызван к жизни и проект президентского указа о дисциплине. Вот только никакими административными мерами делу тут не поможешь. Как и идеологическими заклинаниями и призывами.

Почти бесспорно, что приоритеты белорусского развития выбраны правильно: строительство, продовольствие, экспорт. Ну и что? Их ведь надо обеспечить, а не получается. И меньше всего потому, что низка трудовая и производственная дисциплина. Причины другие, они совсем в другой сфере. Нет конкуренции, а значит — нет борьбы за качество продукции. Не совершенны налоги, их платит у нас, к слову, тот, кто работает, а тот, кто ворует — не платит. Многовато чиновников, от которых зависит благополучие производителей, посредников и всей материально-производственной сферы. А что такое наш чиновник, мы знаем: он смотрит на реакцию начальства, а не на проблемы производства (не забывает при этом и себя).

Меры, которые обозначены в проекте указа, относятся к ***внеэкономическим*** методам повышения эффективности производства. Верх цинизма — предложение самим трудящимся их поддержать и даже усовершенствовать. Так не далеко и до «всенародной поддержки» декрета (из сталинской эпохи) о пятнадцати минутах опоздания и трёх колосках, поднятых на колзозном поле, за что полагалось наказание в виде лагерей. Недалеко ушли и авторы нашего проекта указа, нам предлагается затянуть супонь на хомутах, которые и без того не дают нам свободно двигаться и жить.

Приоритеты возрождения нации, оживления экономической жизни и утверждения новой нравственности должны быть совершенно иными. На первое место должна быть поставлена ***не собственно экономика***, которую нельзя поднять никакими призывами, увещеваниями и даже страхом, а — **общенациональная идея.** А законы государства (декреты, указы и т.д.) суть ни что иное, как идеологическое и организационное обеспечение этой идеи. Наоборот не получится, не бывает.

К сожалению, среди нашей сегодняшней политической и государственной элиты, стоящей у власти, не видно людей, которые были бы способны это понять и изменить ситуацию. Вот и обсуждаем очередной указ «о закручивании гаек». Усердие в этом деле приводит к тому, что гайки неожиданно срываются.

В.СТАРОВОЙТОВ.

"БЕЛАЯ КНІГА". МАГІЛЁЎ. ФРАГМЭНТЫ.

(ПРАЦЯГ. ПАЧАТАК У №№ 17, 19, 21).

Бело-красно-белая накидка как криминал

8 сентября 1996 г. около 12 часов дня **Цурпанов В.И.** и **Асипцов А.Я.** стояли возле ГУМа. Пошел осенний дождик, и они набросили себе на плечи бело-красно-белые накидки. Почти сразу они были задержаны милицией и доставлены в участок. Там на них был составлен протокол о нарушении ст. 167^2 КоАП РБ "Незаконное пользование флагами и вымпелами, изготовление, распространение или ношение плакатов, эмблем и символов". Причем в протоколе было написано: "...*Нес бело-красно-белую накидку*". Выходит, по-мнению могилевской милиции, вообще нельзя носить одежду с бело-красной цветовой гаммой? А как тогда поступать, например, со спортсменами и болельщиками знаменитого спортивного клуба "Спартак", если они оденут спартаковские футболки (белая майка с красной горизонтальной полосой на груди)? Абсурд. Отметим, что по свидетельству Ободовского С., который присутствовал при инциденте в качестве представителя Белорусского Хельсинского комитета, милиционеры на полном серьезе долго обсуждали, снимать ли с Цурпанова спортивные штаны, на которых была вставка бело-красно-белой расцветки. Но в конце концов, оказалось, что наша милиция не полностью лишена здравого смысла.

Тем не менее, административной комиссией Центрального района (председатель — **Кистенева А.Ф.**), Цурпанову В.И. и Асипцову А.Я. было объявлено предупреждение за *"незаконное пользование флагами"*. Т.е. бело-красно-белые накидки были приравнены к флагам!

Как справедливо отмечал Валадар Цурпанов в своей жалобе в суд Центрального района: "Калі так пойдзе і надалей, дых хутка паліто, курткі і іншую вопратку будуць прымаць за незарэгістраваную сымболіку!"

Но судья Гуринович Л.Г. решила, что всетаки носить можно только одежду определенных цветов (лучше всего наверно, красно-зеленую). Не имела успеха и жалоба Цурпанова председателю облсуда. Выяснилось, что председатель Могилевского областного суда Попенюк В.М. тоже имеет определенные пристрастия в одежде.

В этом деле поражает какая-то иррациональная ненависть должностных лиц к своей же, белорусской символике, к истории и культуре Беларуси.

Кто в Могилеве может безнаказанно хамить

Мы уже отмечали, мягко говоря, необъективное отношение представителей могилевских властей к председателю Могилевской областной региональной организации Свободного профсоюза **Сергею Ободовскому**. В этой связи характерен следующий эпизод, суть которого видна из искового заявления Сергея Ободовского в суд Ленинского района г. Могилева:".

В суд Ленинского района г. Могилева

ИСТЕЦ: Ободовский Сергей Викторович, проживающий г. Могилев, пер. Гоголя, 13-28.

ОТВЕТЧИК: ***Поляков Валерий Алексеевич*** *проживающий г. Могилев, ул. Кирова, 11-8.*

ИСКОВОЕ ЗАЯВЛЕНИЕ
(об оскорблении)

"16 октября 1996 г. я был приглашен на заседание Могилевского горисполкома. После моего выступления по обсуждаемому вопросу, слово взял Поляков В.А., который, обращаясь ко мне, в частности сказал, что "...Мне не нравится ваша харя...". Кроме того, г-н Поляков далее предложил полковнику милиции, присутствовавшему на заседании, надеть на меня немедленно наручники. Усматриваю в указанных высказываниях г-на Полякова явные признаки оскорбления, унижающих мою честь и достоинство.

ПРОШУ:

Привлечь Полякова Валерия Алексеевича к административной ответственности по ст. 156-3 КоАП РБ.

28 октября 1996 г. С.В.Ободовский".

Как отреагировала на это заявление председатель Ленинского районного суда **Гаврилюк Н.И.**? Она направила запрос начальнику Ленинского РОВД **Баранову А.М.** с просьбой *"провести проверку на предмет наличия в действиях Полякова В.А. признаков указанного административного правонарушения"*.

Господин Поляков В.А. является, как известно, **руководителем администрации Ленинского района г. Могилева,** и поэтому начальник районного отдела внутренних дел Баранов А.М. является его подчиненным. Неужели судья Гаврилюк в самом деле считает, что подчиненный может найти у начальника "признаки административного правонарушения"?

Разумеется, несмотря на то, что на заседании горисполкома присутствовало полтора десятка человек и велась аудиозапись, Баранов А.М. ничего не обнаружил! Поэтому Сергей Ободовский получил следующий ответ из районного суда: *"...проведенной проверкой вашего заявления Ленинским РОВД г. Могилева оснований для привлечения Полякова В.А. к административной ответственности по ст. 156-3 КоАП РБ не имеется".*

Хамство есть неотъемлемая черта коммунистического стиля руководства. И это неудивительно, ведь на примере вышеприведенного случая видно, что начальники у нас по-прежнему могут грубить публично и безнаказанно.

Где получать "разрешение" на листовку?

27 ноября 1996 г. административная комиссия при администрации Могилевского района в составе **Буевич М.И., Алексо Л.В., Козлова В.Д., Мильто Т.А., Моисеенко Л.М.**, оштрафовала **Орешко Григория Павловича**, проживающего в дер. Межисидки, **на 200 тысяч рублей** по ч. 3 ст. 172 КоАП РБ, установив, что (орфография и лексика постановления комиссии сохранена —В.С.): *"...гр. Орешко Г.П. является членом БНФ, распространял листовки, которые получил в штабе БНФ, полагаю что я имел на это право, т.к. согласно Конституции у нас свобода слова".*

Как известно, часть 3 ст. 172 КоАП РБ предусматривала административную ответственность за *"распространение печатных изданий, изготовленных с нарушением установленного порядка и не имеющих выпускных данных, содержание которых направлено на причинение ущерба государственному и общественному порядку, правам и законным интересам граждан".*

Григорий Орешков обжаловал постановление комиссии в суд Могилевского района. В своей жалобе он вполне резонно отмечал: *"...данную часть указанной статьи можно применять лишь* ***по совокупности действий,*** *которые в ней предусмотрены. Считаю, что данную статью нельзя применять ко мне по следующим причинам.*

Об изготовлении. Я вообще не изготавливал распространяемые печатные издания, т.к. они свободно находятся в штабквартире Могилевской организации БНФ.

О выходных данных. В ст. 25 Закона РБ "О печати и других средствах массовой информации" сказано лишь о недопустимости распространения ***периодических*** *печатных изданий, не имеющих выходных данных. В ст. 1 того же закона говорится, что под периодическим печатным изданием имеется в виду газета, журнал, брошюра, др. издание, которое имеет постоянное название, порядковый номер и выходит в свет не менее одного раза в год. Таким образом, материалы, которые я распространял, не являются периодическими.*

О содержании. Содержание листовок составлялось не мною. В них говорится о фактах, которые неоднократно публиковались в независимой печати. Согласно Конституции РБ, у нас запрещены призывы к насильственному изменению конституционного строя, пропаганда войны, национальной, религиозной и расовой враждебности. Где в распространяемых мною листовках есть хоть намек на это? А если содержание листовок задевает особу гражданина А.Г.Лукашенко, то пусть он и подает в суд за оскорбление чести и достоинства. Но это уже другая статья, которая не имеет отношения к ст. 172 КоАП РБ. В любом случае, содержание указанных материалов никак не могло быть направлено с моей стороны на причинение ущерба государственному и общественному порядку, а также правам и законным интересам граждан.

Следовательно, я не нарушал ст. 172 ч. 3 КоАП РБ ни по отдельным положениям, ни тем более в совокупности".

Казалось бы, все ясно. В Конституции четко очерчен круг запретов (призывы к насильственному изменению конституционного строя, пропаганда войны, национальной, религиозной и расовой враждебности), нарушение которых наносит ущерб государственному и общественному порядку, правам и законным интересам граждан.

Закон "О печати..." регулирует только периодические СМИ. Оно и понятно, т.к. регистрация разовых изданий означает **цензуру** (ведь фактически будет регистрироваться содержание этого разового издания), что недопустимо в правовом государстве.

Тем не менее, суд Могилевского района (судья — **С.А.Веремейчик**, с участием прокурора **В.В.Лосевой**) оставил постановление административной комиссии в силе. Мотивация суда следующая (подчеркивания мои — В.С.):

"Из обозрения самих листовок видно, что они изготовлены печатным способом, не имеют выходных данных, изданы без (государственного) официального разрешения на выход в свет.

Из ст. 1 Закона РБ "О печати и других средствах массовой информации" следует, что правила выхода печатных изданий, предусмотренные этим законом, распространяются на периодические печатные издания, периодически распространяемые тиражом 500 и более экземпляров тексты, созданные с помощью компьютеров, а также на другие средства массовой информации, продукция которых распространяется в виде печатных сообщений, плакатов, листовок и других материалов.

Следовательно, листовки, изготовленные печатным способом, независимо от количества экземпляров, должны иметь выходные данные, а именно: полный адрес редакции и типографии, цена, либо "бесплатно", тираж (ст. 26 Закона РБ "О печати и других средствах массовой информации").

Кроме того, должно иметься специальное разрешение на выход в свет данного средства массовой информации. В данном случае оба эти требования закона нарушены.

Из текста представленной листовки видно, что носит она явно политический характер, подвергается критике в очень резкой и грубой форме деятельность исполнительной власти в Республике, приводятся факты без ссылки на источники, допускается обвинение президента страны в воровстве и грабеже народных средств без приведения доказательств.

Как пояснил Орешков, он распространял листовки с целью ознакомить людей с данной информацией и повлиять на их мнение, как считает суд, с целью подорвать уважение к исполнительной власти, к президенту. Из изучения самого стиля изложения информации в листовке, можно сделать однозначный вывод, что ставилась цель обозлить людей, вызвать возмущение любым способом, в данном случае грубостью, некорректными и оскорбительными выражениями. Таким образом, в данном случае содержание листовок направлено прямо и явно на причинение вреда государственному и общественному порядку".

Снова имеем пример судебной логики "по-могилевски". Суд ссылается на ст. 1 "О печати", причем интерпретирует ее в том смысле, что нужно регистрировать все: листовки, плакаты и т.п. Но ведь в ст. 1 ясно сказано *"...другие средства массовой информации, продукция которых распространяется в виде печатных сообщений, плакатов, листовок и других материалов".* А под средством массовой информации, как указывается в той же ст. 1 закона, *"...имеются ввиду периодическое печатное издание, радио-, теле-, видео-, кинохроникальная программа, другая форма (способ) периодического распространения информации".* Т.е. в законе четко подчеркивается **периодичность, как главная характеристика средства массовой информации.** Понятно, что листовка, разовый печатный материал, не является средством массовой информации и закон "О печати и других средствах массовой информации" на нее не распространяется.

Венцом же правового мышления судьи Веремейчик и прокурора Лосевой является упоминание о необходимости некоего **"специального разрешения"** на листовку. Этот абсурд вообще как-то трудно комментировать. В законе ни о каких "разрешениях" ни говорится. Где его получать? В министерстве печати, что ли? И если на листовку нужно какое-то "разрешение", то что тогда называть цензурой?

Что касается "ущерба государственному и общественному порядку", то суд посчитал, что этот ущерб наносит "стиль изложения" листовки. Это еще больший абсурд. Где в Конституции или в каком либо законе сказано, что "стиль изложения" может наносить "ущерб государственному и общественному порядку"?

Так откуда же у судьи Веремейчик и прокурора Лосевой такие абсурдные мысли? Почему они считают, что обязательно должна быть цензура? Или что выпад против должностного лица есть "подрыв государственных устоев"? Откуда это? Оттуда. Из коммунистического прошлого, когда без санкции начальства нельзя было шагу ступить. Когда криминальной являлась любая независимая деятельность, когда можно было делать только то, что одобрено тем или иным коммунистическим вельможей.

Но, возможно, не все должностные лица у нас подвержены коммунистической инерции? Как бы не так! Григорий Орешков обжаловал постановление административной комиссии во все возможные инстанции — в администрацию Могилевского района, начальнику областного УВД, районному прокурору, областному прокурору, генеральному прокурору, председателю областного суда, председателю Верховного Суда.

В своих жалобах Орешков, помимо изложенных выше аргументов, настоятельно просил, чтобы вышеупомянутые должностные лица сообщили ему: *"...что имеется ввиду под "специальным разрешением" на выход в свет листовки? В каком государственном учреждении необходимо его получать? Какие документы нужно представлять для получения этого "специального разрешения"?".*

Однако в ответ Григорий Орешков получал лишь пустые отписки от председателя исполкома **Кондратова П.И.**, от зам. начальника ОПП УВД **Самсонова Н.Н.**, от районного прокурора **Вульвач Н.Б.**, от зам. прокурора Могилевской области **Дудкина А.К.**, от зам. генерального прокурора РБ **Иванovского А.В.**, от председателя Могилевского областного суда **Попенюка В.М.**, от зам. председателя Верховного Суда **Мироненко И.А.**

Таким образом, в Беларуси совершенно необязательно иметь закон о цензуре. У нас достаточно должностных лиц, которые доблестно продолжают "дело партии Ленина-Сталина", и с усердием, достойным лучшего применения, поддерживают цензуру явочным порядком.

Референдум 24 ноября 1996 г. проводился в Могилеве так же, как и повсюду в Беларуси.

О соблюдении законности во время проведения ноябрьского референдума 1996 г. по новой редакции Конституции РБ написано и сказано много (см. например, анализ Белорусского Хельсинкского Комитета). Поэтому подробно на этим вопросе останавливаться не будем.

Отмечу лишь, что **все** отмеченные по стране нарушения избирательного законодательства и закона "О народном голосовании (референдуме) в РБ", существенно искажающие результаты голосования, имели место и в Могилеве.

Могилевский городской клуб избирателей в сотрудничестве с другими демократическими организациями города (БНФ, ОГП, БСДП "Народная Громада", Свободные профсоюзы) собрал около трехсот протоколов о грубых нарушениях законодательства во время подготовки и проведения референдума. Желающие могут с ними ознакомиться. Там есть все: незаконное предварительное и принудительное голосование, агитация во время голосования, манипуляции с урнами, вбрасывание фальшивых бюллетеней, блокирование наблюдателей, составление фиктивных протоколов голосования, и т.д. и т.п.

Со всей ответственностью заявляю, что нет в законе "О народном голосовании (референдуме) в РБ" ни одной статьи, которая не была бы нарушена во время проведения этого "референдума" в Могилеве.

Иностранные наблюдатели от Комитета избирателей Украины **Логвиновский В.Г.** (Херсон) и **Чорний Л.И.** (Ивано-Франковск), бывшие в Могилеве, заявили, что с подобным тотальным пренебрежением должностных лиц к своим же, белорусским законам они встречаются впервые. Такого они не встречали даже в Румынии и на Кавказе. Когда я задал им вопрос: "Существенно ли повлияли отмеченные вами нарушения законодательства на результаты голосования?", то они ответили, что при таком объеме и грубости нарушений вообще нельзя говорить о каком-то "голосовании", что этот "референдум" не более чем пропагандистский фарс, насмешка над элементарными правовыми нормами.

Могилевское отделение Белорусского Хельсинкского Комитета.

ТЫДНЁВІК вяртаецца да сваёй сталай рубрыцы. Гэтым разам сваю частку працы па гісторыі роднага горада на нашых старонках распачынае кандыдат гістарычных навук, старшы выкладчык Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта сп. **Ігар Марзалюк.**

Магілёў: даўніна і сучаснасць

З ЯКОГА ЧАСУ НА ТЭРЫТОРЫІ ГІСТАРЫЧНАГА ЦЭНТРА МАГІЛЁВА ЗЬЯЎЛЯЮЦЦА ПАСЕЛІШЧЫ ЧАЛАВЕКА?

Як вядома, тэрыторыя будучага Магілёва была заселеная чалавекам ужо ў эпоху ранняга жалезнага веку. У гэты час тут існавала два помнікі культуры штрыхаванай керамікі — Пелагееўскае гарадзішча («Змяёўка») і, як паказалі даследванні аўтара, паселішча на гары «Магіла». Сінхронных паселішчу ўмацаванняў на апошнім помніку не знойдзена. У VI-VIII ст.ст. жыццё працягвалася толькі на Пелагееўскім гарадзішчы — на ім захаваліся старажытнасці Банцараўскай культуры.

Наступны этап у асваенні тэрыторыі гістарычнага цэнтра звязаны з хваляй славянскай каланізацыі X-XI ст.ст. Аб гэтым сведчаць матэрыялы курганнай групы, што знаходзілася побач з замкам, у міжрэччы Дняпра і Дубравенкі ў 80-х гадах XIX ст. У раскапаных курганах знойдзены срэбныя пярсцёнкі, шкляныя залачоныя пацеркі XI ст., кераміка.

Падчас археалагічнай разведкі 1992 г. на частцы былога Пакроўскага пасада (Падніколле), побач з будынкам гарвадаканала, быў сабраны пад'ёмны матэрыял XII-XIII ст.ст. — фрагмэнты керамікі XII-XIII ст.ст., пацеркі, шыфернае праселка, бронзавы абразок з выявай Св. Мікіты, пабіваючага беса.

У выніку археалагічных даследванняў паселішча на плошчы 1,5 га ў акрэсленых намі межах на раскапаных палетках сустракаліся фрагмэнты керамікі XII-XIII ст.ст., пацеркі. Сярод знаходак найбольшую цікавасць выклікаюць абярог — мядзвежы ікл, апраўлены ў свінец, і касцяны гарпун.

Кераміку X-XI ст.ст. знайшоў Я.Рыер падчас даследванняў Пелагееўскага гарадзішча (Змяёўка), аднак культурны слой гэтага часу на момант работ быў знішчаны, толькі адзін фрагмэнт венца знойдзены ў перaадкладзеным слаі гумуса, а яшчэ чатыры на беразе Дубравенкі, куды яны былі змытыя падчас разбурэння гарадзішча. Магчыма, што першапачаткова ўмацаванае паселішча X-XI ст.ст. знаходзілася тут, аднак давесці гэта з-за знішчэння культурнага слоя помніка не ўяўляюцца магчымым.

У XII-XIII ст.ст. існавала паселішча на тэрыторыі будучага Задубравенскага пасада, якое мела плошчу каля 0,5 га. Яно лакалізуецца ў межах сённяшняга падвор'я Барысаглебскай і Крыжаўздвіжанскай цэркваў, прылеглых да іх тэрыторый.

КАЛІ ЎЗНІКЛА ЎМАЦАВАНАЕ ГАРАДЗІШЧА НА ГАРЫ "МАГІЛА"?

Новы этап у развіцці Магілёва звязаны з узнікненнем умацаванняў на гары «Магіла» (парк імя М.Горкага). У XII ст. тут было пабудавана ўмацаванае гарадзішча.

У XII-XIII ст.ст. тут віравала жыццё. Аб ім нам расказваюць знойдзеныя падчас раскопак рэчы. Насычанасць культурнага пласта шклянымі бранзалетамі, знаходкамі зброі, аплаўленымі шлакамі, кавалачкамі медзі, срэбра, бронзы, металічнымі прыладамі працы, разнастайнай па прафіліроўцы керамікай, апрацаванымі косткамі, знаходкамі донцаў з княскімі «трызубамі» у культурным слоі XII—п.п. XIII ст.ст., плошча помніка, якая была першапачаткова каля 0,77 га, наяўнасць умацаванняў — усё гэта дазваляе казаць аб прысутнасці на тэрыторыі гарадзішча княскай адміністрацыі і воінаў, развіцці асобных галін рамёстваў (ганчарства, металаапрацоўкі, апрацоўкі косці). Сукупнасць гэтых прыкмет дазваляе меркаваць, што Магілёў таго часу, верагодна, зьяўляўся цэнтрам феадальнай сядзібы-вотчыны. Магчыма, у гэты час ён выконваў і функцыі памежнай крэпасці. На гэта паказваюць знаходкі зброі і плошча помніка.

Змрочнай была для Магілёва першая палова XIII ст. Археалагічныя крыніцы сведчаць, што ў гэты час магілёўскі замак зведаў штурм манагола-татараў, быў спалены і разрабаваны. Паўсюль слой пажарышча аддзяляе напластаванні першай паловы XIII ст. ад пазнейшых. У гэтым слоі знойдзеныя тыповыя манголькія наканечнікі стрэлаў, пасечаныя рубячай зброяй косткі. Так, беларускія землі не зведалі манголататарскага прыгнёта, аднак асобныя аддзелы манголаў дайшлі да асобных гарадоў паўднёва-усходняй Беларусі, разрабавалі іх. Магілёў падзяліў чорны лёс Гомеля, спаленага ў гэты час.

Такім чынам, Магілёў, як паказалі археалагічныя крыніцы, заснаваны раней, чым у 1267 г. Умацаванае гарадзішча існавала на гары «Магіла» ужо ў XII ст.

Пра песні «братвы» і нашую культуру

Памятаю, як напрыканцы 80-х патрапіў на «голубой огонёк», прысвечаны чарговай гадавіне Кастрычніка, у адну з магілёўскіх сярэдніх школаў. Калі пачалася дыскатэка і нехта з вучняў паставіў касэту папулярных у той час «Modern Talking», то пільная настаўніца адразу ж запатрабавала выключыць магнітафон: «А откуда вы знаете, про что они поют? А может, они призывают к войне против нас?!»

Трохі пазней, калі партыйная цэнзура «канула в лету», мы ўсё ж здолелі паслухаць лепшыя творы «глашатаев империализма» (замежных музычных гуртоў). А з развіццём рынкавай эканомікі да нас прыйшлі і розныя СП, якія пачалі вырабляць цудоўныя касэты з якасным гукам і з прыгожай каляровай вокладкай. Але, на жаль, побач з класыкай рока, дыска, рэпі ці тэхна на паліцах нашых крамаў зьявілася вельмі шмат «твораў» зорак расейскай эстрады. Лічу, што на гэта проста неабходна звярнуць увагу грамадства.

Нядаўна разглядаў асартымэнт аднаго з музычных шапікаў, што па вуліцы Першамайскай. Побач са мной апынуўся шэраговец-міліцыянт, на мой погляд, амаль ці не 16-ці гадовага ўзросту. Прагледзеўшы спіс «отечественная эстрада», ён замовіў альбом «Жиган-лимон». Вырашыў і я пацікавіцца, што гэта за музыка такая. Не было межаў майму здзіўленню, калі з дынаміка я пачуў: «А сечку жрите, мусора, сами. Ушатый кумовой, торчи в сиське». А вось яшчэ шэдэўр: «Ведь с тобой, мой мусорок, я попутала рамсы...» І далей такое меркаванне: «Я решила: ты — скокарь или вор-авторитет. Оказалось — просто тварь, брал на понт, тушите свет...» Сэнс тут зразумелы: «вор-авторитет» — гэта паважаны чалавек, а вось «мусорок» — зусім не. Цікава, як растлумачыць гэткае захапленне маладога ахоўніка парадку?

І колькі такіх «зорак» з Расеі ў асартымэнце нашых шапікаў? Вось некаторыя назвы альбомаў: «Судьба воровская», «Аристократия помойки», «Записки уголовного барда»... Набыць іх можна практычна ў любым раёне горада, у любой краме. На магілёўскім канале круцяць кліп «Братва, не стреляйте друг в друга». Пару гадоў таму нішто не перашкодзіла гурту «Лесоповал» праехацца па Беларусі з праграмай «Воруй, Россия» (былі яны і ў Магілёве). І ніхто не запатрабаваў у іх тэксты песень для папярэдняга праслухоўвання (дзе ж былі гарвыканкамаўскія чыноўнікі, забаранiўшыя «Крок насустрач» на «Магутным Божа»?).

А між іншым, сэнс філасофіі «братвы», што прапагандуюць «уголовные барды», у тым, што *трэба рабаваць і красці.* А тыя, хто працуе — гэта «лохі», «козлы», «овцы» ...Вельмі прыкра назіраць за тым, што ніхто яшчэ (і ў першую чаргу гэта тычыцца міліцыянтаў) не выказаў не тое што пратэсту, а звычайнага абурэння.

Але горшым ёсць тое, што «искусство» паступова «идет в массы» — працоўная грамада вечарамі напіваецца менавіта пад гэтыя песні. Амаль заўсёды побач знаходзяцца дзеці, якія ўжо актыўна пераймаюць «гульні ў аўтарытэтаў» — сам бачыў такую гульню, праходзячы каля дзіцячага садка. Вядома, што такія гульні моцна зацягваюць і, як след, працяг у іх бывае зусім не дзіцячы, а наадварот — трагічны. І гэта, згадзіцеся, сумна і горка.

Яшчэ адзін модны гурт, які, дарэчы, у сваіх спевах выкарыстоўвае «ненарматыўную лексыку» (хоць адміністратыўны артыкул за «нецензурную брань» ніхто не адмяняў), шчыра дзеліцца такім адкрыццём: «Я вчера под фанеру пару песен слабал, три калеки мне похлопали — и я звездою стал».

Некаторыя зборнікі падобных песень сталі ўжо бестсэлерамі, а тое і «народными». Але ж гэта — расейскі фэномен. Між тым, у нашай незалежнай Беларусі з маленства чалавек выхоўваецца на жывёльных інстынктах, вывучаецца непавазе да людзей. Мажліва, адсюль і «растуць» карані бездухоўнасці, жорсткасці, амаральнасці, нарэшце, дэградацыі?

Бясспрэчнай здаецца толькі адна рэч (але ці можа яна сёння абнадзейваць?): яшчэ ніводзін аматар падобнага музычнага прадукту не назваў гэты бруд БЕЛАРУСКІМ! Менавіта ў Расеі «творят» вышэйзгаданыя музыкі і, на жаль, гэтая савецкая лагерная філасофія сталася ўжо часткай культуры постсавецкай Расеі. Але пры такім стане нацыянальнай спадчыны, як у нас зараз, пры такой «увазе» да нацыянальнай культуры з боку усіх нас, беларусаў, мы ўжо зараз мусім канстатаваць: гэты «блатны» пласт расейшчыны трывала замацоўваецца на нашай зямлі.

Мы не захацелі чуць вершы Багдановіча і Купалы, і мы вымушаны цяпер слухаць «трофима». З такім грузам мы не тое, што Еўропы не пабачым, мы нават не здолеем пабудаваць хоць штосьці падобнае на нармальнае грамадства. Так што давайце, шаноўныя спадары чыноўнікі, прадпрымальнікі, працоўныя, усе грамадзяне, лепей звярнемся да сваіх вытокаў, да сваёй мовы. І тады ў нас абавязкова зьявіцца шанец стаць сапраўды высокаразвітай і цывілізаванай краінай.

Аляксандр БУРАКОЎ,
старшыня Магілёўскай гарадской арганізацыі Маладзёжнага хрысціянска-сацыяльнага саюза.

БЕДЛАМ

У 7-ым нумары нашай газэты карэспандэнт ТМ Дзяніс Новікаў змясціў сваю гутарку з музыкамі магілёўскага гурта «Бедлам», які грае ў стыле «metal». І вось зараз гурт дасягнуў пэўнага поспеху — выйшаў ягоны першы альбом пад назовам «Невероятная сила». У яго ўвайшлі 15 кампазіцый, сярод якіх ёсць шэраг баладаў, якім «Бедлам» надае належную ўвагу, чым выдатна адрозніваецца ад бальшыні мэталёвых гуртоў.

Аднак напісанае на паперы, вядома, не можа даць уяўлення пра музычны запіс. А таму набывайце касэту і самі рабіце высновы.

Тэлефон для кантакту: ***32-00-79, Аляксандр (ударнік).***

Тэст на эрудыцыю

АДКАЗЫ

МУЗЫКА

1. Глінка, Агінскі, Манюшка, Барадзін...
2. «Песьняры».
3. Лявон Вольскі.
4. Кася Камоцкая.
5. «Палац».
6. «Бонда».
7. Зянон Пазьняк.
8. Сяржук Сокалаў-Воюш.
9. Мацей Радзівіл.
10. Макар Краўцоў.

Новы разьдзел: МОВА Й ЛІТАРАТУРА

1. Калі і дзе памёр Максім Багдановіч?
2. Хто напісаў «Баладу аб чатырох заложніках»?
3. Газэта: легенда беларускага друку...
4. У беларускай літаратуры гэты раман займае гэткае ж месца, як «Адрынутыя» Гюго ўва Францыі, ці «Вайна і Мір» Талстога ў Расеі.
5. Аўтар «Беларускай граматыкі для школ», выдадзенай на пачатку XX стагодзьдзя, і ён жа распрацоўшчык сучаснай беларускай лінгвістычнай тэрміналёгіі (назоўнік, прыметнік...).

Як сказаць па-беларуску: 6. «приятного аппетита», 7. «утро вечера мудренее», 8. «в тихом омуте черти водятся»?

9. Што такое «снадзь, снадзіва»?
10. Як вы скажаце па-беларуску «Васильевич», «Алексеевич»?

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Тыднёвік Магілёўскі 23

Інфармацыйна-аналітычная газета, заснаваная Магілёўскай гарадской асацыяцыяй "КОЛА СЯБРОЎ".

Зарэгістравана ў Дзяржкамітэце Рэспублікі Беларусь па друку за № 831.

Газета выходзіць па пятніцах, пераважна на беларускай мове..

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030 г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

ТЭЛЕФОНЫ: 31-04-15, 22-97-82

Газета набрана і надрукавана афсетным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.М.Свярдлова. Зак. 23. Тыраж 2100 асобнікаў. Кошт 2000 руб.